

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه هنر اصفهان
دانشکده معماری و شهرسازی
گروه شهرسازی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته شهرسازی گرایش طراحی شهری

طراحی فضای شهری دوباره اصفهان؛
براساس درک معنای محیط در دو طیف مسلمان و یهودی

اساتید راهنما:
دکتر محمود قلعه‌نویی
دکتر مجید صالحی‌نیا

پژوهشگر:
سپیده پیمانفر

شهریور ماه ۱۳۹۱

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتکارات و نوآوری های ناشی از تحقیق، همچنین چاپ و تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس از این پایان نامه کارشناسی ارشد، برای دانشگاه هنر اصفهان محفوظ است. نقل مطالب با ذکر منبع بلامانع است.

اظهارنامه دانشجو:

موضوع پایان نامه : طراحی فضای شهری جوپاره اصفهان؛ براساس درک معنای محیط در دو طیف مسلمان و یهودی

استادان راهنما: دکتر محمود قلعه نویی و دکتر مجید صالحی نیا

اینجانب سپیده پیمانفر دانشجوی دوره کارشناسی ارشد رشته شهرسازی گرایش طراحی شهری دانشکده شهرسازی دانشگاه هنر اصفهان به شماره دانشجویی ۸۹۱۱۴۰۴۱۰۴ گواهی می‌نمایم که تحقیقات ارائه شده در این پایان نامه توسط شخص اینجانب انجام شده و صحت و اصالت مطالب نگارش شده مورد تأیید می‌باشد و در موارد استفاده از کار دیگر محققان به مرجع مورد استفاده اشاره شده است. به‌علاوه گواهی می‌نمایم که مطالب مندرج در پایان نامه تاکنون برای دریافت هیچ نوع مدرک یا امتیازی توسط اینجانب یا فرد دیگری ارائه نشده است و در تدوین متن پایان نامه چارچوب مصوب دانشگاه هنر اصفهان را به‌طور کامل رعایت کرده‌ام.

امضاء دانشجو:

تاریخ:

دانشگاه هنر اصفهان
دانشکده معماری و شهرسازی
گروه شهرسازی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته شهرسازی گرایش طراحی شهری خانم سپیده پیمانفر با عنوان:

طراحی فضای شهری دوباره اصفهان؛

بر اساس درک معنای محیط در دو طیف مسلمان و یهودی.

ارایه شده به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه به عنوان بخشی از فعالیتهای تحصیلی لازم برای درجه‌ی کارشناسی ارشد که در تاریخ..... توسط هیأت داوران زیر بررسی و با نمره.....درجه..... به تصویب نهایی رسید

- ۱- استاد راهنمای اول پایان نامه آقای دکتر با مرتبه علمی امضا
- ۲- استاد راهنمای دوم پایان نامه آقای دکتر با مرتبه علمی امضا
- ۳- استاد داور داخل گروه آقای دکتر با مرتبه علمی امضا
- ۴- استاد داور خارج از گروه آقای دکتر با مرتبه علمی امضا

مهر و امضای مدیر گروه

تقديم به:

اربابم؛

حضرت حجت (روحي و ارواح العالمين له الفداء)

با سپاس از:

خدای بزرگم

که مرا نعمت آن، عطا کرد تا بدانم که هیچ نمی دانم.

استادانم

دکتر محمود قلعه نویی و دکتر مجید صالحی نیا

که با راهنماییهایشان مرا در اتمام این پروژه یاری کردند.

خانه وادهام

که همواره مشوقم بوده اند.

دوستان خوبم در دانشگاه هنر اصفهان

شیرین تابش،

سمیرا ترکی،

و الهام مهردوست.

چکیده:

از سالهای ۱۹۷۰ میلادی به بعد با پیدایش گرایش‌های انسان‌گرایانه در نظریات طراحی محیط که بر نقش فرهنگ در ادراک فضای شهری تأکید دارند، بحث معنای محیط با اقبال بسیار صاحب‌نظران مواجه شده است. عدم پرداختن به جنبه‌های کیفی در حمایت از توقعات روانی انسان در طراحیها موجب می‌شود تا مکان‌هایی بی‌هویت و بی‌معنا داشته باشیم، که البته این رویکرد در یک جامعه چندفرهنگی شکلی جدی‌تر به خود می‌گیرد. از این‌رو محله جوباره اصفهان که از دیرباز محل هم‌زیستی مسلمانان و یهودیان بوده است به عنوان سایت پژوهشی طرح حاضر انتخاب شد، تا معنای محیط در دو طیف مسلمان و یهودی را مورد مطالعه قرار دهد. با چنین نگرشی، مهم‌ترین سؤالی که در این پژوهش مطرح می‌شود از این قرار است که معنای فضای شهری ادراک شده در جوباره اصفهان بین دو طیف مسلمان و یهودی، چه تفاوتها یا شباهتهایی دارد؟

این پژوهش به شیوه توصیفی - تحلیلی، از نوع تحقیق علی - مقایسه‌ای و موردکاوی می‌باشد. جمع‌آوری داده‌ها به دو شکل کتابخانه‌ای و میدانی (روش افتراق معنایی) که در تجزیه و تحلیل آنها از دو شیوه کیفی و کمی شامل آمار توصیفی و آمار استنباطی (آزمون من - ویتنی) بهره گرفته شده است. به دنبال تحلیل داده‌ها این نتایج به دست آمده است که:

- دین، یکی از مؤلفه‌های مؤثر در شکل دهی به معنای محیط ساخته شده است.
- ادراک معنای فضای شهری جوباره اصفهان در حالت کلی متأثر از دین پاسخگویان نیست، اما در مورد جزء فضاها تأثیر مؤلفه دین بر معنای ادراک شده، کاملاً مشهود است. در انتها براساس معنای ادراک شده توسط مسلمانان و یهودیان، ایده‌هایی به منظور ارتقای کیفیت محیطی فضای شهری جوباره داده شده و طراحی بر اساس آن صورت گرفته است.

کلیدواژه‌ها: معنا، ادراک، جوباره، مسلمان، یهودی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول: کلیات
۱	۱-۱- مقدمه.....
۱	۲-۱- بیان مسئله (تعریف موضوع پژوهش).....
۲	۳-۱- اهمیت و ضرورت پژوهش.....
۳	۴-۱- اهداف پژوهش.....
۳	۵-۱- پرسشهای تحقیق یا فرضیه‌ها.....
۴	۶-۱- چارچوب نظری پژوهش.....
۴	۷-۱- روش پژوهش.....
۴	۸-۱- قلمرو مکانی پژوهش (جامعه آماری).....
۵	۹-۱- قلمرو زمانی پژوهش.....
۵	۱۰-۱- روش نمونه‌گیری و تعیین حجم نمونه.....
۶	۱۱-۱- ابزارهای گردآوری داده‌ها.....
۶	۱۲-۱- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها.....
۶	۱۳-۱- محدودیتهای پژوهش.....
۶	۱۴-۱- شرح واژه‌ها و اصطلاحات به‌کار رفته در پژوهش.....
	فصل دوم: مفاهیم عام معنی
۹	۱-۲- معنی‌شناسی.....
۹	۲-۲- تئوریهای معنا.....
۹	۱-۲-۲- دیدگاه فلسفی و زبان‌شناسی.....
۹	۱-۱-۲-۲- تئوری ذهنی.....
۱۰	۲-۱-۲-۲- تئوری زبانی.....
۱۰	۲-۲-۲- دیدگاه محرک- پاسخ (ادراکی).....
۱۰	۱-۲-۲-۲- تئوری رفتاری.....
۱۰	۲-۲-۲-۲- تئوری تمایلی.....
۱۱	۳-۲-۲-۲- تئوری واسطه‌ای.....
۱۳	۳-۲- رویکرد نشانه‌شناسی.....
۱۳	۱-۳-۲- نشانه از دیدگاه دوسوسور.....
۱۴	۲-۳-۲- نشانه از دیدگاه پیرس.....
۱۵	۳-۳-۲- انواع نشانه‌ها.....
۱۵	۴-۳-۲- معنای صریح و معنای ضمنی.....
۱۶	۵-۳-۲- استعاره.....
۱۶	۶-۳-۲- رمزگان.....
۱۸	۴-۲- رویرد محرک- پاسخ (ادراکی).....
۲۲	۵-۲- معنا و ادراک از نظر مکاتب مختلف روانشناسی.....
۲۴	در این فصل خواندیم.....
	فصل سوم: معنی محیط ساخته شده
۲۶	۱-۳- محیط.....
۲۶	۱-۱-۳- قابلیت‌های محیط.....
۲۷	۲-۱-۳- محیط ساخته‌شده.....
۲۷	۳-۱-۳- محیط و منظر به عنوان مکان.....
۲۸	۲-۳- مکان.....

۲۸	۳-۳- نظریه مکان
۲۹	۴-۳- مکان از دیدگاه پدیدارشناختی
۲۹	۱-۴-۳- فضا از دیدگاه پدیدارشناسی
۲۹	۱-۱-۴-۳- دیالکتیک درون و بیرون
۳۰	۱-۱-۴-۳- بیرونی وجودی
۳۰	۲-۱-۴-۳- بیرونی هدفدار
۳۰	۳-۱-۴-۳- بیرونی فرعی
۳۰	۴-۱-۴-۳- درونی باواسطه
۳۱	۵-۱-۴-۳- درونی رفتاری
۳۱	۶-۱-۴-۳- درونی همدلانه
۳۱	۷-۱-۴-۳- درونی وجودی
۳۱	۲-۱-۴-۳- مرز و قلمرو
۳۱	۳-۱-۴-۳- محصوریت و مرکزیت
۳۲	۲-۴-۳- کاراکتر مکان
۳۲	۱-۲-۴-۳- جهت‌یابی و شناسایی
۳۳	۳-۴-۳- روش پژوهش در رویکرد پدیدارشناختی
۳۴	۵-۳- مکان از دیدگاه روانشناسی
۳۴	۱-۵-۳- معنای مکان
۳۵	۲-۵-۳- دسته‌بندی نظریه‌های مختلف در مورد معنای محیط
۳۵	۱-۲-۵-۳- معنای معماری از نظر رابرت هرشبرگر
۳۶	۲-۲-۵-۳- فرآیند درک معنا/ اولریخ نایسر
۳۶	۳-۲-۵-۳- لینچ
۳۸	۳-۵-۳- سطوح معنا
۳۸	۱-۳-۵-۳- سطوح معنا از نظر رابرت هرشبرگر
۳۸	۱-۱-۳-۵-۳- معنای عرضه‌ای
۳۸	۲-۱-۳-۵-۳- معنای ارجاعی
۳۸	۳-۱-۳-۵-۳- معنای عاطفی
۳۹	۴-۱-۳-۵-۳- معنای ارزیابی
۳۹	۵-۱-۳-۵-۳- معنای تجویزی
۴۰	۲-۳-۵-۳- سطوح معنا/ جیمز جی گیسون
۴۰	۴-۵-۳- روش پژوهش در رویکرد روانشناسی
۴۰	۶-۳- معنای مکان از دیدگاه علوم اجتماعی
۴۰	۱-۶-۳- معنای مکان
۴۱	۲-۶-۳- ترسیم نقشه ذهنی
۴۳	۳-۶-۳- رویکرد اجتماعی- نشانه‌شناختی
۴۳	۴-۶-۳- مکتب کنش متقابل نمادین
۴۳	۱-۴-۶-۳- مفروضات مکتب کنش متقابل نمادین
۴۴	۵-۶-۳- نظریه ساختاربندی آنتونی گیدنز
۴۴	۱-۵-۶-۳- نهادها
۴۴	۲-۵-۶-۳- نظام‌های اجتماعی
۴۴	۳-۵-۶-۳- مزایای روش ساختگرایی
۴۵	۴-۵-۶-۳- انتقادات
۴۵	۶-۶-۳- نگرش انتقادی هابرماس
۴۵	۱-۶-۶-۳- جهان‌زیست
۴۶	۷-۶-۳- راپپورت
۴۷	۸-۶-۳- روش پژوهش در رویکرد اجتماعی

۴۷	۳-۶-۸-۱- رویکرد اجتماعی- نشانه‌شناختی.....
۴۷	۳-۶-۸-۲- نحوه برداشت رفتارها.....
۴۸	در این فصل خواندیم.....
	فصل چهارم: بررسی تجارب
۵۰	۴-۱- رویکرد پدیدارشناختی.....
۵۰	۴-۱-۱- کشف ابعاد چندگانه معنای مکان.....
۵۲	۴-۱-۲- معنای مکان: تجربه هر روزه و مفهوم‌سازی نظری.....
۵۳	۴-۲- رویکرد روانشناسی.....
۵۳	۴-۲-۱- معنا و فرم در ادراک ویژگی‌های شهر.....
۵۶	۴-۲-۲- گروه‌های قومی و معنای مکان شهری: مسلمانان و یهودیان در کلونی آلمانی حیفا.....
۶۰	۴-۲-۳- منابع معنا در زندگی برای پیران و جوانان یهودی و عرب در اسرائیل.....
۶۳	۴-۳- رویکرد اجتماعی.....
۶۳	۴-۳-۱- الگوهای فعالیت در زمان و فضا: بوم‌شناسی زمین بازی همسایگی.....
۶۶	۴-۳-۲- کتاب تحلیل فضاهاى شهری.....
۶۷	۴-۴- چارچوب نظری پژوهش.....
۶۸	۴-۵- آزمون فرضیه شماره ۱.....
	فصل پنجم: سنجش وضعیت
۷۰	۵-۱- تدوین چشم‌انداز مقدماتی.....
۷۰	۵-۱-۱- بررسی دیدگاه مسئولین و مردم.....
۷۰	۵-۱-۲- بررسی اسناد فرادست.....
۷۰	۵-۱-۳- نتیجه‌گیری: تدوین چشم‌انداز مقدماتی حوزه محلی.....
۷۰	۵-۲- سنجش وضعیت حوزه محلی: بعد رویه‌ای.....
۷۱	۵-۲-۱- بررسی محیط تاریخی (سیر تحول).....
۷۱	۵-۲-۱-۱- اصفهان.....
۷۲	۵-۲-۱-۲- جوباره دیروز.....
۷۴	۵-۲-۱-۳- جوباره امروز.....
۷۵	۵-۲-۲- مطالعات جمعیتی.....
۷۶	۵-۲-۳- مطالعات اقتصادی.....
۷۷	۵-۳- سنجش وضعیت حوزه محلی: بعد ماهوی.....
۷۷	۵-۳-۱- نظام کاربری زمین و نحوه توزیع فعالیتها.....
۸۰	۵-۳-۲- نظام حرکت و دسترسی.....
۸۲	۵-۳-۳- نظام فرم کالبدی.....
۸۷	۵-۳-۴- نظام استخوانبندی فضای همگانی.....
۸۷	۵-۳-۴-۱- فعالیتها در محیط اجتماعی.....
۹۴	۵-۳-۴-۲- نقشه‌های ذهنی.....
۹۶	۵-۳-۴-۳- نتیجه‌گیری.....
۹۷	۵-۳-۵- نظام منظر شهری.....
۱۰۳	۵-۳-۶- نظام زیست‌محیطی.....
۱۰۳	۵-۳-۷- تحلیل یکپارچه.....
۱۰۷	۵-۴- سنجش وضعیت: براساس ادراک معنای محیط.....
۱۰۷	۵-۴-۱- روش افتراق معنایی.....
۱۰۸	۵-۴-۲- پژوهش در محور دوم جوباره.....
۱۰۹	۵-۴-۲-۱- تصویر اول.....
۱۱۰	۵-۴-۲-۲- تصویر دوم.....
۱۱۲	۵-۴-۲-۳- تصویر سوم.....
۱۱۴	۵-۴-۲-۴- تصویر چهارم.....

۱۱۵	۵-۴-۲-۵- تصویر پنجم
۱۱۷	۵-۴-۲-۶- تصویر ششم
۱۱۹	۵-۴-۲-۷- بررسی کلی (تصاویر ۱ تا ۵)
۱۲۰	۵-۴-۳- تحلیل معنای دریافت شده و آزمون فرضیه شماره ۲
۱۲۱	۵-۴-۳-۱- تصویر اول
۱۲۲	۵-۴-۳-۲- تصویر دوم
۱۲۳	۵-۴-۳-۳- تصویر سوم
۱۲۴	۵-۴-۳-۴- تصویر چهارم
۱۲۵	۵-۴-۳-۵- تصویر پنجم
۱۲۶	۵-۴-۳-۶- تصویر ششم
۱۲۷	۵-۴-۳-۷- بررسی کلی (تصاویر ۱ تا ۵)
	فصل ششم: طراحی و تدوین ضوابط
۱۲۹	۶-۱-۱- تدقیق چشم انداز
۱۲۹	۶-۱-۱- مؤلفه های سازنده چشم انداز
۱۲۹	۶-۱-۲- بیانیه چشم انداز
۱۳۰	۶-۲-۱- بررسی اهداف و سیاستهای طراحی
۱۳۰	۶-۲-۱- هدف کلان
۱۳۰	۶-۲-۲- اهداف خرد
۱۳۰	۶-۲-۳- سیاستهای طراحی
۱۳۰	۶-۲-۳-۱- سیاستهای لایه منظر شهری
۱۳۰	- سطح ابتدایی
۱۳۱	- سطح کارکردی و ابزاری
۱۳۱	- سطح ارزشی
۱۳۱	- سطح نمادین
۱۳۱	۶-۲-۳-۲- سیاستهای لایه کاربری و فعالیت
۱۳۱	- سطح ابتدایی
۱۳۱	- سطح کارکردی و ابزاری
۱۳۲	- سطح ارزشی
۱۳۲	- سطح نمادین
۱۳۲	۶-۲-۳-۳- سیاستهای لایه استخوانبندی فضای همگانی
۱۳۲	- سطح ابتدایی
۱۳۲	- سطح کارکردی و ابزاری
۱۳۲	- سطح ارزشی
۱۳۳	- سطح نمادین
۱۳۳	۶-۲-۳-۴- سیاستهای لایه حرکت و دسترسی
۱۳۳	- سطح ابتدایی
۱۳۳	- سطح کارکردی و ابزاری
۱۳۳	- سطح ارزشی
۱۳۳	- سطح نمادین
۱۳۵	۶-۳- طراحی مفهومی
۱۳۶	۶-۴- چارچوب طراحی شهری
۱۴۰	۶-۵- راهنمای طراحی شهری
۱۴۲	۶-۶- ضوابط طراحی شهری
۱۴۲	۶-۶-۱- ضوابط لایه کاربری و فعالیت
۱۴۳	۶-۶-۲- ضوابط جداره
۱۴۵	۶-۶-۳- ضوابط کف

۱۵۰	۴-۶-۶- ضوابط مبلمان
۱۵۲	۷-۶- طرح جامع سه‌بعدی
۱۵۵	منابع و مآخذ
	پیوست
۱۶۱	پیوست شماره ۱: انواع مکتبهای روانشناسی
۱۶۶	پیوست شماره ۲: پیدایش و توسعه تئوری جامعه شناختی
۱۷۲	پیوست شماره ۳: معنای محیط در غالب لایه‌های شهری
۱۷۷	پیوست شماره ۴: نتایج حاصل از پرسشنامه

فهرست جدول‌ها

صفحه	عنوان
۱۷	جدول (۱-۲) شیوه دلالت
۲۱	جدول (۲-۲) مراتب ادراک
۲۲	جدول (۳-۲) معنا و ادراک از نظر مکاتب مختلف روانشناسی
۳۸	جدول (۱-۳) سطوح معنا
۵۱	جدول (۱-۴) نمونه سؤالات مصاحبه
۵۸	جدول (۲-۴) نمونه پرسشنامه
۵۹	جدول (۳-۴) فاکتورهای استخراج شده از پرسشنامه
۶۱	جدول (۴-۴) منابع معنا در زندگی در بین گروه‌های قومی، سنی و جنسی
۶۴	جدول (۵-۴) الگوی فعالیت در زمان و فضا
۷۵	جدول (۱-۵) جمعیت کل محله جوباره (۱۳۷۵-۱۳۸۵)
۷۶	جدول (۲-۵) قیمت زمین، سرقفی، بنای نوساز به تفکیک موقعیت‌های تعیین شده (پاییز ۸۷)
۷۸	جدول (۳-۵) جدول سوات تجزیه و تحلیل نظام کاربری زمین
۸۰	جدول (۴-۵) جدول سوات تجزیه و تحلیل نظام حرکت و دسترسی
۸۲	جدول (۵-۵) جدول سوات تجزیه و تحلیل نظام فرم کالبدی
۸۸	جدول (۶-۵) نیاز - انگیزه - نوع فعالیت
۹۱	جدول (۷-۵) فعالیت اجتماعی: خرید و فروش
۹۲	جدول (۸-۵) فعالیت ضروری: پارک اتومبیل
۹۲	جدول (۹-۵) فعالیت اجتماعی و اختیاری: نشستن و صحبت کردن، بازی کودکان
۹۳	جدول (۱۰-۵) فعالیت اجتماعی: عبادت کردن اجتماعی
۹۴	جدول (۱۱-۵) نقشه‌های ذهنی از نوع فضایی
۹۵	جدول (۱۲-۵) نقشه‌های ذهنی از نوع متوالی
۹۷	جدول (۱۳-۵) جدول سوات تجزیه و تحلیل نظام استخوانبندی فضای همگانی
۹۸	جدول (۱۴-۵) جدول سوات تجزیه و تحلیل نظام منظر شهری
۱۰۳	جدول (۱۵-۵) جدول سوات تحلیل یکپارچه
۱۰۸	جدول (۱۶-۵) یک نمونه از جدول صفات دوقطبی داده شده
۱۰۹	جدول (۱۷-۵) میانگین و انحراف معیار صفات مربوط به تصویر اول
۱۱۰	جدول (۱۸-۵) میانگین و انحراف معیار صفات مربوط به تصویر دوم
۱۱۲	جدول (۱۹-۵) میانگین و انحراف معیار صفات مربوط به تصویر سوم
۱۱۴	جدول (۲۰-۵) میانگین و انحراف معیار صفات مربوط به تصویر چهارم
۱۱۵	جدول (۲۱-۵) میانگین و انحراف معیار صفات مربوط به تصویر پنجم
۱۱۷	جدول (۲۲-۵) میانگین و انحراف معیار صفات مربوط به تصویر ششم
۱۱۹	جدول (۲۳-۵) میانگین و انحراف معیار صفات مربوط به تصویر ۱، ۲، ۳، ۴، ۵
۱۲۰	جدول (۲۴-۵) فاکتورها و صفات قرار گرفته زیر عنوان هر فاکتور
۱۲۱	جدول (۲۵-۵) میانگین رتبه‌ها در آزمون من- ویتنی برای شش فاکتور و در حالت کلی، تصویر اول
۱۲۱	جدول (۲۶-۵) نتایج آزمون من- ویتنی برای شش فاکتور و در حالت کلی، تصویر اول

- جدول (۲۷-۵) میانگین رتبه‌ها در آزمون من-ویتی برای شش فاکتور و در حالت کلی، تصویر دوم..... ۱۲۲
- جدول (۲۸-۵) نتایج آزمون من-ویتی برای شش فاکتور و در حالت کلی، تصویر دوم..... ۱۲۲
- جدول (۲۹-۵) میانگین رتبه‌ها در آزمون من-ویتی برای شش فاکتور و در حالت کلی، تصویر سوم..... ۱۲۳
- جدول (۳۰-۵) نتایج آزمون من-ویتی برای شش فاکتور و در حالت کلی، تصویر سوم..... ۱۲۳
- جدول (۳۱-۵) میانگین رتبه‌ها در آزمون من-ویتی برای شش فاکتور و در حالت کلی، تصویر چهارم.... ۱۲۴
- جدول (۳۲-۵) نتایج آزمون من-ویتی برای شش فاکتور و در حالت کلی، تصویر چهارم..... ۱۲۴
- جدول (۳۳-۵) میانگین رتبه‌ها در آزمون من-ویتی برای شش فاکتور و در حالت کلی، تصویر پنجم..... ۱۲۵
- جدول (۳۴-۵) نتایج آزمون من-ویتی برای شش فاکتور و در حالت کلی، تصویر پنجم..... ۱۲۵
- جدول (۳۵-۵) میانگین رتبه‌ها در آزمون من-ویتی برای شش فاکتور و در حالت کلی، تصویر ششم..... ۱۲۶
- جدول (۳۶-۵) نتایج آزمون من-ویتی برای شش فاکتور و در حالت کلی، تصویر ششم..... ۱۲۶
- جدول (۳۷-۵) میانگین رتبه‌ها در آزمون من-ویتی برای شش فاکتور و در حالت کلی، تصویر ۱-۵..... ۱۲۷
- جدول (۳۸-۵) نتایج آزمون من-ویتی برای شش فاکتور و در حالت کلی، تصویر ۱-۵..... ۱۲۷
- جدول (۱-۶) مؤلفه‌های سازنده چشم‌انداز..... ۱۲۹

فهرست شکل ها

صفحه	عنوان
۳	شکل (۱-۱) مدل حس مکان
۱۲	شکل (۱-۲) دسته‌بندی تئوریهای مختلف معنا
۱۴	شکل (۲-۲) نمودار سوسوری
۱۴	شکل (۳-۲) مثلث معنایی آگدن و ریچاردز
۱۵	شکل (۴-۲) جنبه‌های مختلف مفاهیم یک علامت بر اساس مثال دایره
۱۹	شکل (۵-۲) فرآیند ادراک
۱۹	شکل (۶-۲) تعامل میان انسان و محیط
۲۷	شکل (۱-۳) فرآیندهای بنیادین رفتار انسان
۳۵	شکل (۲-۳) معنای معماری و فضای شهری از دیدگاه هرشبرگر
۳۶	شکل (۳-۳) پیشنهاد چرخه معنادهی و درک محیط توسط نایسر
۴۶	شکل (۴-۳) فضای رفتاری مردم در محیط فیزیکی
۴۸	شکل (۵-۳) خلاصه مطالب فصل سوم
۵۲	شکل (۱-۴) مدل معنای مکان برگرفته از پاسخگویان
۵۴	شکل (۲-۴) صفات دوقطبی به کاررفته در مطالعه
۵۵	شکل (۳-۴) نتایج حاصل از تحلیل
۶۱	شکل (۴-۴) نمره‌های ۱۱ منبع معنا در زندگی
۶۳	شکل (۵-۴) نمودار چرخه استفاده از پارک
۶۷	شکل (۶-۴) معنای معماری و فضای شهری از دیدگاه هرشبرگر
۶۷	شکل (۷-۴) چرخه معنادهی و درک محیط توسط نایسر
۶۸	شکل (۸-۴) چارچوب نظری
۸۷	شکل (۱-۵) فرآیند بنیادین رفتار انسان، پیشنهادی گیبسون
۱۱۰	شکل (۲-۵) نمودار مربوط به صفات دوقطبی تصویر اول (یهودی و مسلمان)
۱۱۱	شکل (۳-۵) نمودار مربوط به صفات دوقطبی تصویر دوم (یهودی و مسلمان)
۱۱۳	شکل (۴-۵) نمودار مربوط به صفات دوقطبی تصویر سوم (یهودی و مسلمان)
۱۱۵	شکل (۵-۵) نمودار مربوط به صفات دوقطبی تصویر چهارم (یهودی و مسلمان)
۱۱۶	شکل (۶-۵) نمودار مربوط به صفات دوقطبی تصویر پنجم (یهودی و مسلمان)
۱۱۸	شکل (۷-۵) نمودار مربوط به صفات دوقطبی تصویر ششم (یهودی و مسلمان)
۱۱۹	شکل (۸-۵) نمودار مربوط به صفات دوقطبی تصاویر ۱ تا ۵ (یهودی و مسلمان)

فهرست نقشه ها

صفحه	عنوان
۵	نقشه (۱-۱) محور دوم جوباره
۷۱	نقشه (۱-۵) موقعیت منطقه او ۳ (مرکز تاریخی اصفهان) در شهر
۷۱	نقشه (۲-۵) قطع‌بندی مرکز تاریخی اصفهان و قرارگیری جوباره در قطعه ۶
۷۱	نقشه (۳-۵) اصفهان صفوی
۷۲	نقشه (۴-۵) اصفهان سلجوقی
۷۳	نقشه (۵-۵) موقعیت بخش جنوبی محله جوباره در نقشه سید رضاخان
۷۴	نقشه (۷-۵) اصفهان سال ۱۳۳۵
۷۴	نقشه (۸-۵) اصفهان سال ۱۳۴۵
۷۵	نقشه (۹-۵) اصفهان سال ۱۳۵۵-۱۳۶۵
۷۹	نقشه (۱۰-۵) کاربری زمین در محدوده محور اول و دوم جوباره
۸۱	نقشه (۱۱-۵) دسترسی
۸۳	نقشه (۱۲-۵) کیفیت ابنیه
۸۴	نقشه (۱۳-۵) عمر ابنیه
۸۵	نقشه (۱۴-۵) تعداد طبقات
۸۶	نقشه (۱۵-۵) پرو خالی
۹۶	نقشه (۱۶-۵) ساختار محله از دید ساکنین
۹۹	نقشه (۱۷-۵) خط بام، وزنه‌های افقی و عمودی در جداره محور دوم جوباره
۱۰۰	نقشه (۱۸-۵) خط بام، وزنه‌های افقی و عمودی در جداره محور دوم جوباره
۱۰۱	نقشه (۱۹-۵) خط بام، وزنه‌های افقی و عمودی در جداره محور دوم جوباره
۱۰۲	نقشه (۲۰-۵) خط بام، وزنه‌های افقی و عمودی در جداره محور دوم جوباره
۱۰۳	نقشه (۲۱-۵) خط بام، وزنه‌های افقی و عمودی در جداره محور دوم جوباره
۱۰۶	نقشه (۲۲-۵) تحلیل یکپارچه
۱۳۴	نقشه (۱-۶) پلان سیاستگذاری
۱۳۶	نقشه (۲-۶) مصداق کانسپت در تنظیم چارچوب طراحی شهری
۱۳۷	نقشه (۳-۶) چارچوب طراحی شهری (کاربری و فعالیت)
۱۳۸	نقشه (۴-۶) چارچوب طراحی شهری (فضای همگانی)
۱۳۹	نقشه (۵-۶) چارچوب طراحی شهری (دید و منظر)
۱۳۹	نقشه (۶-۶) چارچوب طراحی شهری (حرکت و دسترسی)
۱۴۸	نقشه (۷-۶) طرح جداره
۱۴۹	نقشه (۸-۶) طرح جداره
۱۵۰	نقشه (۹-۶) طرح کفسازی
۱۵۰	نقشه (۱۰-۶) جزئیات کفسازی
۱۵۲	نقشه (۱۱-۶) نقاط مورد نظر در طرح جامع سه‌بعدی

فهرست عکس‌ها

صفحه	عنوان
۲۱	عکس (۱-۲) داده‌های حسی
۴۲	عکس (۱-۳) تفاوت‌های فردی در فرم نقشه‌های شناختی از دیدگاه دانلد ایلبارد
۵۵	عکس (۱-۴) نمونه‌ای از عکس‌های عوارض چشم‌انداز، به کار رفته در مطالعه
۵۷	عکس (۲-۴) کلونی آلمانی در حیفا
۹۴	عکس (۱-۵) تفاوت‌های فردی در فرم نقشه‌های شناختی از دیدگاه دونالد ایلبارد
۱۰۹	عکس (۲-۵) تصویر اول، فضای روبه روی کنیسه ملاری، جماعتی و بزرگ
۱۱۱	عکس (۳-۵) تصویر دوم، پارک کمال
۱۱۳	عکس (۴-۵) تصویر سوم، کوچه کنار سه راه ماهی فروشها
۱۱۴	عکس (۵-۵) تصویر چهارم، سه راه ماهی فروشها
۱۱۶	عکس (۶-۵) تصویر پنجم، بازارچه کمرزین
۱۱۸	عکس (۷-۵) تصویر ششم، مرکز محله حاج سلیمان
۱۳۵	عکس (۱-۶) کانسپت پیش از مرحله سنجش وضعیت
۱۳۵	عکس (۲-۶) کانسپت پس از مرحله سنجش وضعیت
۱۳۶	عکس (۳-۶) کانسپت حاصل از همپوشانی نظر مردم و طراح
۱۵۲	عکس (۴-۶) پرسپکتیو دید پرنده از محور
۱۵۳	عکس (۵-۶) دید شماره ۱
۱۵۳	عکس (۶-۶) دید شماره ۲
۱۵۴	عکس (۷-۶) دید شماره ۳
۱۵۴	عکس (۸-۶) دید شماره ۴

پیشگفتار:

نسبت دادن معنا به چیزها و وقایع در جهان بیرونی یکی از اساسی‌ترین فرآیندهای ذهن انسان است. تولید معنا یک فرآیند اتوماتیک است که ذهن این کار را خواه یا ناخواه، انجام می‌دهد. اینکه چگونه این اتفاق می‌افتد، چیزیست که در فصل دوم به دنبال آن هستیم.

- در فصل سوم گزیده‌ای از نظریه‌های مختلف در رابطه با معنای مکان بررسی خواهد شد.

- در فصل چهار تجارب مرتبط با موضوع پژوهش بررسی شده، که در انتها، پس از تدوین چارچوب نظری به آزمون فرضیه شماره ۱ پرداخته شده است.

- در فصل پنجم ابتدا به سنجش وضعیت حوزه محلی از دو بعد رویه‌ای و ماهوی پرداخته شده، سپس، به سنجش وضعیت حوزه مورد مطالعه بر اساس درک معنای محیط پرداخته‌ایم، در نهایت براساس تحلیل آماری داده‌های به دست آمده، به آزمون فرضیه شماره ۲ پرداخته شده است.

- در فصل ششم ملاکهای عملیاتی برای طراحی و پیشنهاد طرح نهایی بر اساس فرآیند زیر ارائه می‌شود:

۱-تدقیق چشم‌انداز	۲-تدوین اهداف کلی	۳-تدوین اهداف خرد	۴-تدوین سیاستهای طراحی (براساس سطوح معنای گیسون)
۵-ارائه ایده طراحی	۶-تدوین چارچوب طراحی شهری	۷-تدوین راهنما و ضوابط طراحی شهری	۸- طرح جامع سه‌بعدی

فصل اول

کلیّات تحقیق